Michał Kuchciak

ZAPOROWE I ZMOTORYZOWANE ZWIĄZKI TAKTYCZNE W II RZECZYPOSPOLITEJ - CASUS WARSZAWSKIEJ BRYGADY PANCERNO-MOTOROWEJ

STRESZCZENIE

Celem niniejszej rozprawy jest ukazanie genezy i historii Warszawskiej Brygady Pancerno-Motorowej, określenie jaką rolę odegrała ona podczas walk we wrześniu 1939 r. i w jakim stopniu sprawdziła się jako zaporowy związek taktyczny, weryfikacja dotychczasowego stanu wiedzy oraz zaprezentowanie nowego spojrzenia na niektóre zagadnienia związane z jej dziejami.

Niniejsza dysertacja składa się ze wstępu, ośmiu rozdziałów i zakończenia. W rozdziale pierwszym omówione zostały starania o utworzenie w okresie międzywojennym w Polsce jednostek zmotoryzowanych i pancernych oraz przesłanki stojące za powstaniem motorowych jednostek zaporowych.

Kwestia taktycznego wykorzystania oddziałów zmotoryzowanych i pancernych została opisana w rozdziale drugim, w oparciu o projekt wytycznych użycia kawalerii zmotoryzowanej opracowanych przez oficera 10. Brygady Kawalerii ppłk. Kazimierza Dworaka oraz inne ówczesne regulaminy i instrukcje wojskowe.

Rozdział trzeci poświęcony jest formowaniu i mobilizacji brygady w okresie od połowy czerwca do końca sierpnia 1939 r. Scharakteryzowano w nim również stan wyszkolenia jej kadry oraz kwestię niedoboru kierowców i niewystarczającego opanowania przez nich sztuki prowadzenia pojazdów.

Zagadnienia związane z doborem kadry oficerskiej WBP-M oraz próba udowodnienia, że płk Stefan Rowecki był jedynym wyższym oficerem zdolnym w ówczesnym czasie do przeprowadzenia z sukcesem organizacji nowej brygady pancerno-motorowej zostały omówione w rozdziale czwartym. Opisano w nim również dalsze losy wybranych oficerów WBP-M po kapitulacji Armii „Lublin" i „Kraków" pod Tomaszowem Lubelskim.

Opis struktury organizacyjnej znajduje się w rozdziale piątym rozprawy. Bazuje on na wspólnych z 10. BK etatach wojennych z grudnia 1938 r., uwzględnia jednak zmiany wynikłe albo z poprawek do etatów wprowadzonych w 1939 r., albo z improwizacji wojennej. Omó-

wiono tu zarówno oddziały znajdujące się etatowo w składzie brygady, jak i powstałe w sposób improwizowany oraz przyłączone do jednostki już w czasie działań wojennych.

Udział WBP-M w obronie linii Wisły, zakończony walkami pod Annopolem w dniu 13 września jest przedmiotem rozważań rozdziału szóstego. Z kolei w rozdziale siódmym opisany został przemarsz WBP-M w kierunku południowo-wschodnim (Lwów) oraz walki o wyjście z okrążenia w rejonie Tomaszowa Lubelskiego w dniach 18-20 września.

Wreszcie w rozdziale ósmym, stanowiącym kwintesencję dotychczasowych rozważań, podjęto próbę porównania działań bojowych podejmowanych przez WBP-M we wrześniu 1939 r. w stosunku do zadań stawianych przed polskimi jednostkami szybkimi. Ponadto pokuszono się o ocenę koncepcji oddziałów motorowych, będących podstawą do utworzenia brygad płk. Maczka i płk. Roweckiego.

Kuchciak Michał